

TRẦN-ĐẤT-NGHĨA

TỔNG-LÝ

Giá bán nhứt trình
AN-HÀ

Trọn năm.....8400
Sáu tháng.....4 00

Giá bán riêng nhứt
trình L'APPEL

Trọn năm.....8400
Sáu tháng.....4 00

Giá bán chung hai bên
Trọn năm.....10400
Sáu tháng.....6 00

AN-HÀ-BÀO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGU DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG— Boulevard Delanoue—Sântho

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-BÚT

Về việc mua bán hay là
mua nhứt-trình hay là gởi
bài đăng báo xin đề thơ
cho M. TRẦN-ĐẤT-NGHĨA

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gởi số tiền
luôn, hẳn-quản lấy làm
thâm cảm.

BẢO THỦ TÀI NGUYÊN

Muốn duy-trì tài lợi cuộc thương-mại cho vĩnh-viễn,
Phải chú-trọng cách thức làm Đại-lý độc-quyền

Hai kỳ báo trước, tôi đã bàn về Nông-nghiệp tương-tử phải tác-thành thế nào mà bảo-lấn quyền-lợi cho xứ mình; vậy nghĩ vì sao nghề-nghiệp ở xứ ta hiện kim thì không có nghiệp nào mà có lợi nhiều hơn là thương-nghiệp, mà nghiệp ấy đã gọi là lợi nhiều mà cơ nào xứ mình chưa thấy phát đạt được?-- Bởi thương-nghiệp tuy lợi nhiều mà người xứ mình chưa đột nhập về cái khoa học thương-nghiệp thì lấy đâu mà dinh thương cho được?-- Phải biết rằng: họ muốn kinh dinh nghiệp nào thì trước phải cho thông-thạo cái khoa-học của nghiệp ấy thì mới có thể đạt được mục-dịch của nghiệp ấy. Chẳng phải biết chữ giới, có của nhiều, mà muốn làm quốc-cương tức là tạo công việc của người làm ruộng, người làm ruộng chẳng thể thạo công việc của người buôn bán, người buôn bán chẳng thể thạo việc của người làm thợ v.v. v.v. mà chính là về chuyên môn về khoa học của nghiệp nào thì mới có thể kinh dinh nghiệp ấy mới được.

Vậy, tôi muốn kinh dinh thương-nghiệp cho xứ mình, thì người mình cần phải chuyên môn về cái khoa học thương-nghiệp mới được. Mà từ khi chúng ta được ân-huệ của nhà-nước Đại-Pháp truyền bá các khoa học cho chúng ta thì phải nhiều người mình chuyên môn về nghiệp làm quan chức ít người chuyên môn về khoa học dinh thương. Bởi vậy nên từ bấy lâu nay người mình tại biển nghiệp dinh thương dễ cho chệch chệch tầm tầm quyền-lợi. Nhưng đó có gì là một lẽ tự nhiên, chứ Đại-Pháp chúng phải không thương đến người mình mà không truyền bá cái khoa học thương-nghiệp cho mình đâu. -- Bởi vì nhà-nước lúc ban sơ đến cái xứ ta phải chăm-nom việc chánh-trị trước nên mới truyền bá cái khoa học làm quan cho rộng mà chọn cho đủ người dùng trong việc chánh-trị; mãi đến ngày nay mà nhà-nước cũng còn lo cuộc ấy cho được hoàn-toàn, nên nay chế cái cách này, mai đổi chọn cách khác, thành ra cái khoa-học Thương-nghiệp phải còn ấu trong chỗ tối tăm chưa truyền cho người xứ mình được. -- Ấy cũng là một sự may cho bọn khách, nên từ bao giờ người mình phải chịu sức kềm trong cuộc dinh thương là vậy.

Hiện kim, người mình vẫn còn chuyên về khoa học làm quan còn về khoa học

buôn bán thì coi mỗi khuyết điểm làm. Những trò chuyên môn về khoa học làm quan trong xứ ta, một trăm thì kể lại thì còn 1 trò đã biết vậy, song nào chắc di học làm quan mà được hết sao! Học cũng đồng học, mà thời lại chẳng đồng thời, kể được thì ít, người không thì nhiều. Kìa ta thử xem: nhiều trò lỡ vận làm quan lại lỡ về nghề nghiệp biết là bao nhiêu lo kiếm một kế sanh nhai cũng khó nỗi, vì bởi người ta đã dè dặt người về khoa-học ấy, đâu có thiếu công một ít khi mà thôi.

Bởi vậy số học trò bị vỡ dang về thời vận, trong xứ ta dăm ra có số ngàn số muôn. Còn lại có nhiều trò bởi bực mình về cảnh ngộ ấy mà phải hoang phế sự nghiệp tổ tông để lại, lẫn thủ kỷ sự vong của mình.

Ấy là lỗi tại phần cha mẹ không kịp xét. Phần cái khoa-học nào mà thành hành thì là cố nhiên phải có nhiều người chuyên học khoa ấy, mà khoa học ấy đã nhiều người chuyên môn thì cái nghiệp của khoa ấy có khiếm người bao giờ? Vậy ta muốn cho con ta vào khoa ấy mà học, thì nào đặt con ta sẽ hơn người khác được, mà ta muốn cho con ta hơn người trong khoa ấy, thì ta cần phải có đủ thể lực cho con ta bước đến mũi vào khoa ấy, thì con ta hậu lai mới có thể trọng dụng được, mà người mình có thể lực thì là số ít. Ấy vậy: chứ chỉ ta xét rằng con đường kia đã làm người chen chơn, mà ta còn muốn đưa con vào đó thì chỉ cho khỏi dè dặt cợ lẫn nhau làm thì phải té, phải ngã, ta rủi bị té bị ngã thì ta phải trẻ hơn họ rồi, ấy vậy nếu ai xét được như thế, thì nên tìm kiếm một con đường khác mà đi cho tới cùng cho được tương thã khỏi bị chen lẫn với mình thì hay hơn. Còn đường chật cứng kia là con đường làm quan, còn con đường rộng rãi thông thã này là con đường thương mại mà vì có nào người xứ mình cứ vụ tắc về con đường làm quan làm vậy? Bởi người xứ mình xưa nay hay nói: như là, nhĩ ông, tam công, tứ thương, chỉ nghĩa học sĩ: (bực làm quan) là bực nhứt trong đời. Ai ai cũng vụ tắc làm quan, quan có quyền, quan ăn trên ngồi trước, quan có kẻ hầu người hạ, làm quan được là được sung sướng trong đời, chưa từng nghe ai nói cho con đi học sau đặng làm ruộng, đi buôn, làm thợ bao giờ? Sao sao ý họ cũng nói cho con đi học may sau được làm quan, làm

Ba-Phổ biện cảm

Tiếng cảm lừa lợ những lần này,
Ba-Phổ Cánhthơ ít kẻ tây.

Nhật tựa mưa dớn khoan tựa gió,
Trong đường nước chảy nhẹ đường mây.
Nghiêng tai lặn-lồng người chao mặt,
Đưa gối ngời nghe khách hát ru.

Tướng xưa Du-Tuoi cũng như vậy.

Mộng-Trần

Hòa vận

Tuổi nghề tiếng cảm tự thuở nay,
Cầu-tơ Ba-Phổ ít ai tây.
Nư mưa dớn dập đưa dòng nước,
Đường gió lại rơi thời cụm mây.
Giọng báo bơi nam nghe xói ruột,
Giấy tiêu ngóa quáng lóng châu mây.

Ấy ai cầu có ai hơn nữa,
Du-Tuoi ngày xưa cũng vậy.

Cầu-tơ Long-Tử
(Mời học làm thi)

Ngân đời

Tuổi mới đời mười lại ngân ngân,
Cuộc đời nhiều nỗi làm kiên ang.

Lặn dần cùng thân chẳng kể sang.

Long-Tử lúc nỉ là tự bởi,
Thành-Dư khi trước luôn hoan mang.

Bút nghien hôm sớm lòng vừa toại
Sự thế từ rày phải bỏ hoang.

Long-Tử

Ký giữ tình lang

là M. V. B. P. dit Duyên

Lời thề non nước thiếp còn ghi
Ngân dậm dầu xa dậm lối nghĩ
Lá thăm dỏ Duyên nồng nghia nặng
Cánh hồng giục kẻ ở người đi
Trong mây tơ về tình tang hiệp
Nghe gió đường hòa khúc biệt ly
Gốc bể kia ai nông nổi thâu
Nhẹ như bấc ấy nặng như chì

Gái-văn: Mộng-liệt
Tiệp-Nữ

thấy cho nó nhờ lấy thân phận nó mà thôi. Bởi người ta chuộng về sự làm quan quá là nên mới cho nghề làm quan là nghề đứng đầu trong bốn nghề, mà cũng bởi các cơ đó mà ta không tài sao bảo thủ cái nguồn lợi của nước nhà ta dành để cho chệch chệch tầm tầm. O! Không ai buôn bán, không ai làm ruộng, không ai làm thợ, ai ai cũng lo làm quan, làm thầy thì nguy cho vận mạng nước nhà là dường nào! Kìa, nào là món ăn, nào là vật uống, nào là đồ vật dụng, như là ta đến phải mua của khách, -- Làm quan, làm thầy thì được vinh quang mà tháng lương nào nhất tháng lương này, nay đổi chỗ này mai dời xứ khác, mướn phố chợ, vậy lạc chà, thiếu nợ này-don, mua chịu khách trả, đóng tiền cứ hốt mất thì làm quan làm thầy có thể nào bảo thủ tại lợi cho nước nhà sao?

Người thương-phần thì đi tới mãi trong việc làm quan, người trung-phẩm thì đi tới mãi trong việc làm thầy, làm

VĂN UYỂN

Tự thuật

Tuổi ngoài bắt hoặc rập tri thiên
Dậm thẳng đường quê tránh thị-thiền
Thích chỉ nơi theo gương chủ Bạch
Vui lòng thông thả thời chàng Nghien

Năng mưa chẳng biết trời không phụ
Sông hồ tựa gối đầu đương nước

Thử đời kia ai ưa cảnh thế?

Xa vòng cương tỏa ngựa hoà nghiêng

C. V.

Đời lời hỏi khách Bảixan

Bầy nay vẫn bắt bằng an thế nào
Giết mình đem khắp chốn phòng loan

Trong giết chiêm bao đã gặp nàng
Câu chuyện tri-âm còn lại dạ

Tiếng đồn tài-tử làm tình tang
Hồn-Hồ tuy cách lòng dân cách

Phủ-lộc Bài-xan cũng tiện đàng.

Nhân bởi dò xưa còn dấu bên?

Hay là chèo quá có người loan?

T. B. T.

Cây kim dít-vàng

Nhớ như như mi cũng lịch đời,
Tiếng kêu kêu đến nỗi như chơi:

Trời nam thấy thấy đến nghe tiếng,

Đất bắc nơi rơi cũng rõ lời

Mở nhơn vô ra vừa dạ chúng

Trên bằng ướm ẻo tự lòng người

Thả ra nơi lữ nhiều màu chi,

Đổ trắng vàng xanh bập thế thời

CANG-BINH

Tặng xã làng Vĩnh-thuận-đông

Longmỹ

Thấy người hiểu nghĩa động tình ta
Thấy xã Thuận-Đông đáng làm mà

Trên kinh-mơ của toàn chữ hiếu
Dưới cùng anh chị trọn câu hòa

Ở an thật dạ cùng người xóm
Thế đại hậu tình với khách xa

Nhớ tuổi ruột xan người quá lớn
Thấy người hiểu nghĩa động tình ta

T. B. T.

Trung-châu lữ quán (HOTEL CENTRAL)

Kính trieb Lữ-châu qui khách rõ:
Ngày mồng một tháng Novembre tới
đây chúng tôi sẽ mở một nhà khách
sạng hiệu là "Trung-châu lữ quán"
Boulevard
Delanoue, giữa châu thành Cantho, chỗ
nhân cư. Nhà ngủ chúng tôi cao-ráo,
sạch sẽ, ở nhắm chỗ thanh vắng, êm
lịch và tróng vào trung ương châu
thành.

Phòng thì rộng-rải, mát-mẻ, nhà tiêu,
nhà tắm, nhà bếp thầy đều tinh-khiết,
vào-vang; giường nệm, drap, cũng là
khăn bàn áo gối trong phòng thường
giữ-già sạch sẽ. Lại trong mỗi phòng
có đặt ống dẫn nước cho tiện bề qui
khách rửa ráy.

Phòng chúng tôi làm thiết là kỷ
lương, qui vị hành khách đến ở sẽ
được mọi bề thuận tiện, tường không
dầu bằng. Xin qui khách đến ở một
lần thì rõ.

Vấn đề gạch ngói

"Vi sao những gạch dòng xây Vạn-
lý-trường-thành bên Tàu, từ đời Tần-
thì-Hoàng đến nay đã mấy ngàn năm
mà không mục không rã?"

Câu hỏi ấy đầu một người thợ bó công
đáp đặng.

Hỏi đất sét cho tốt, bầm thiết càn
thi cách kéo rang-rang, xai lâu đời.

Bởi vậy chúng tôi lập lò gạch trước
khi đã nhọc công tiếm đất, nay lại
gần công xem sóc sự ỉa và bầm ngói
gạch đủ kiểu, rất kỳ-cang.

Xin kính lời rao cho Đồng bào ở xa
gần đặng rõ, khi cần dùng viết thơ đến
chúng tôi sẽ có người đem kiểu làm toa,
hoặc đến Trồn xem cho tường tận rồi
sẽ thương nghị càng dễ dàng hơn nữa.

Nay kính

ĐẶNG-VĂN-CHIỂU

Industriel propriétaire

Tàu-ôn

thấy, làm làng thì để ai làm? Là nào
để cho người khách chiêm cái địa-vị ấy
sao? Nếu người khách mà chiêm được
cái địa-vị ấy thì người xứ mình còn
chi mà kể! Tôi muốn cho người mình
chớ tưởng làm nghề làm quan là đứng
đầu trong bốn nghề. Thiết tưởng nghề
nào cũng là nghề sanh-nhai, cũng như
nhau, nhưng tài-lợi bốn-xứ lúc này thì
nghề nông và nghề thương là hai nghề
đứng đầu đó. Nhưng ta chẳng nên gọi
nghề nào là đầu, nghề nào là đuôi,
miếng nghề nào mà ta có thể bảo toàn
quyền-lợi cho xứ mình, thì phải chăm-
chỉ mà làm, song cần nhất là ta chẳng
cần bỏ thừa một nghề nào cả.

Thế-Trung

Phận làm dâu

Từ xưa đến nay, ai ai cũng từng biết thói quen người anam miên có cái phận làm dâu con là phận người phải chịu làm đến cực phiền cay đắng. Nhất là thuở xưa cái phận ấy rất khổ cực trăm bề. Từ lúc bước chân ra khỏi nhà cha mẹ mà về đến nhà chồng; từ ấy bằng chịu trăm ngàn sự khổ cực. Bém chẳng ăn giấc, ngày những vào lòn ra cũi, chẳng khác chi đứa nỏ lệ; cũng vì xưa hàng nam-nữ hàng giờ một lăm lòng trung hiếu cùng Thương-buyn chỉ biết; bởi có ý mà các đấng nam-nữ phải đành chịu để cho thân liên hổ phách, lòng quyền cha mẹ chồng như vậy, cũng gọi một nhà thầy đều đóng huyệt mẹ h. duy phận người dâu con kia là người đương kẻ lạ nên làm sao cho được thuyên yễn cách trạo, chỉ còn một phận người làm chồng gọi thì chỉ dõc thương yêu đến thân phận bóng-nhau mỏng-mành mà quyết tình trăm rằm chng nhau kết tóc xe lơ cho trọn câu tặc-khang nghĩa trọng.

Cái phận làm dâu lớp xưa, đáng cho hàng nữ-nữ thương ấy phải sợ-sợ, vì Phước người được vào nơi có mẹ cha chồng như từ đức hạnh còn khá; rồi vô phước, phải về nơi có mẹ cha chặc chặc; ôi! biết bao nhiêu nỗi ưu phiền rơi lụy cho nàng dâu.

Hiện kim là lúc người mình được đắm thắm nên vui-minh lại Pháp. là một nước đầy tình sự công bình, cũng lòng nhàn tưng, và có thói quen hay kính trọng hàng phụ nữ: cho nên người mình cũng được giảm bớt chút phần về sự làm dâu như vậy; song công còn thấy một ít nơi chưa được bỏ giũt cái thói khổ khắc dân con như thế.

Đang khi thân phận người phải chịu phần ưu phiền khổ cực ấy, khá nhìn xem đến chồng; là kẻ mình quyết một lòng vàng đá, thương yêu cho đến chung thân cùng tận, khi nhớ đến phụ phu nhà trọng, thì tự nhiên sẽ được giảm lòng mà giữ sự nhàn nhọc, thì sao sao cũng được an bài mọi nỗi. Các nữ lưu khá nhớ: bao giờ người làm phận dâu con được trở sanh con cái, thì bậc đàn ông sự ấy sẽ được dễ dàng thông thả; bao giờ có gia tư rồi thì sẽ được an nhàn, không lẽ nào mà phải chịu phiền não cho đến công dâu?

Đó là phận làm dâu khổ cực, song đời nay cũng thường thấy nhiều dâu con hung bạo hơn bà quá lễ, cũng kẻ chỉ đến bề trên cha mẹ hoặc ý mình có của, mà không kiêng nể cha mẹ chồng. Những kẻ ấy vào chẳng nghĩ suy cho tương tận lớp xưa thế ấy, lớp nay thế nào? mà ở An cho phải đạo với.

Vậy phận người làm dâu con khá nhớ. Dâu lành là gái mà ở cho nhà nhà và hết lòng khiêm nhượng cùng ra sức vâng lời chịu lụy cha mẹ chồng cho trọn niềm hiếu kính, và khá nhớ câu: Thương chồng phải lụy cùng chồng, đáng cay phải chịu nặng nề ngang phả theo.

Madame D'AY

Về việc nước-ngập

Về việc nước năm nay ngập tràn làm cho hư hại nhà cửa mùa màng hết một phần ba trong mấy tỉnh miền tây Nam-kỳ; thì chẳng những Chánh-phủ mà thôi; lại cho đến Phòng Canh-nông cũng lo việc cứu trợ cho nhưn dân nữa.

Chiều bữa 10 Octobre, Phòng Canh-nông có hội lại xem xét rất lâu về việc nước này, được tỉnh này phương thế cứu cấp dân cư tỉnh Châu-độc, Long-xuyên và một tỉnh Miền-Mười và những miền cận ranh tỉnh Rạchgiá, Sadéc và Long-xuyên.

Điện báo "L'opinion" ngày 10 Octobre 1923

Hàng xe hơi Trần-dất-Nghĩa

Rất thuận tiện cho hành khách, mỗi ngày đều có xe đưa qua lại đường Cánh-thơ Trá-ban Rạchgiá

Trước khi, hành-khách ở Cánh-thơ muốn đi Ra Rạchgiá phải chờ mất gần 2 ngày đi mới đến chỗ cho. Là vì ở Cánh-thơ phải đi tàu hỏa lên Long-xuyên, rồi định lại đó một đêm, sáng ngày sau mới ngồi tàu đi Rạchgiá. Hành-khách ở Rạchgiá muốn đi Cánh-thơ cũng phải vậy; còn ở Camau muốn đi Rạchgiá cũng chờ mất ít là 2 ngày mới đến được. Lại có khi chẳng được thuận tiện; vì tàu hỏa chạy không đúng giờ, bữa có bữa không, làm cho hành-khách lấy làm ái ngại cực lòng trong cuộc hành-tri của mình nhiều nỗi!

Từ ngày có hàng xe hơi Trần-dất-Nghĩa lập ra hơn một năm nay lại Cánh-thơ. Trong hàng có thể máy có bằng cấp tài năng nơi trường dạy làm máy ở Paris, để sửa các thứ máy như là: xe hơi, tàu hơi, xe máy hơi, máy viết, máy nói, tủ sắt, quạt máy, các thứ đèn máy, v.v. Hàng cũng có các bả làm sườn nhà hàng rào sắt, đường sắt, có đại lý cho bằng bảo-kê xe-hơi L'Eclair ở Saigon, trong hàng có bán đồ đồ phụ tùng xe hơi và lảnh mua giùm các hiệu xe hơi như là: Dodge, Citroen, Talbot, Unic, Voisin.

Công việc làm của hàng rất kỹ-lưỡng, không chỉ huấn thêm giá tính không mắc nên nhiều người đã đem lòng tin-cậy, thường đến giao thiệp buôn bán với hàng từ bấy lâu nay.

Hàng lại có sẵn nhiều cái xe hơi để đưa hành-khách qua lại đường Cánh-thơ-Trá-ban-Rạchgiá, mỗi ngày xe chạy đúng giờ, rất tiện cho người đi đường lăm. Xe lớn rộng: 23 chỗ ngồi, có 10 chỗ hàng ngồi riêng ra, để cho viên quan ngồi ở giữa cùng mấy ba máy cơ sang trọng ngồi, nam nữ phân biệt, khá bề chơn lảnh đẹp như các xe khác.

Mỗi ngày xe chạy đúng giờ lăm. Buổi sớm mai 5 giờ rưỡi sáng ở Rạchgiá khởi sự chạy về Cánh-thơ. 10 giờ rưỡi đến, kể kịp xe thơ đi Mỹ-tho, xe này qua đến Mỹ-tho thì kịp chuyến xe 4 giờ chiều đi Sài-gòn. Hành khách muốn đi: hoặc Long-xuyên, hoặc Sóc-trăng-Bá-liêu, hoặc Vĩnh-long-Sadéc-Trá-vinh, hoặc Rạchgiá ngồi xe hàng Trần-dất-Nghĩa, qua đến Cánh-thơ thì sẽ có các mối xe đi các chỗ.

Hàng xe Trần-dất-Nghĩa sắp đặt cuộc hành-trình rất tiện cho hành khách; ở Rạchgiá Trá-ban muốn đi Saigon, Sóc-trăng-Bá-liêu, thì nội trong một ngày (12 giờ) thì đến. Nên chỉ: từ ngày có hàng xe này lập ra, chạy đúng giờ, không hề công hành-khách chờ đợi, thì ai ai cũng đẹp lòng mà đi xe của hàng này luôn.

Tương lại nhà nước cũng nên giao sở thơ tin từ-trát đường Cánh-thơ-Trá-ban-Rạchgiá cho hàng xe này lảnh mà thì hành, thì chẳng khi nào bề trễ hao giờ, vì trước mắt nhiều người công tình thấy, đã hơn một năm rồi, hàng xe này chạy đúng giờ luôn luôn.

Đây là điều tiện ích cho nhà-nước khi bề trở lại trật-tha-tin, lại là một việc để phụ lực cho nhà công nghệ trong sự được bền vững mà mang thêm ra; là khi các ông Nghị-viên quân-hạ và địa-hạt thuộc quận Cánh-thơ và quận Rạchgiá cũng nên từ bây công nhà nước việc tiện-ích lợi g toàn này cho sớm, vì các đấng kia như Cánh-thơ-Long-xuyên-Vĩnh-long-Sadéc-Sóc-trăng-Cánh-thơ-Vĩnh-long-Cánh-thơ, v.v. đều có xe hơi đi thư cho nhà-nước; duy còn đường Cánh-thơ-Rạchgiá này thì chưa nói đến. Vậy xin các ông ra ơn chiếu cố giùm.

PHAM-ƯU-THỜI
khách đi đường

Luận về phước đức

Chẳng có phước trọn dưới thế này mà là đời sau trên nước thiên-dàng

(Point de départ bonheur ici-bas, mais seulement à la prochaine vie au paradis)

Báo An-Hà kỳ trước kỳ-giá có luận bài "Giảng về phước đức dưới thế này" nay xin tiếp theo cho trọn nghĩa.

Vậy đã cho rằng nơi đây chẳng phải là lối sống thân vui lòng vì chúng không có phước thật, song hiểm chi người lo lắng trong đường ấy, mà còn lo cho mình đừng phước thật đời sau thì thấy có mấy ai! Nhưng đó là tại người thường ít suy-nghĩ nên mới vậy; trong phần nhiều thì người ta suy-đoán những việc gần việc thấy, còn về việc xa-vời lý-lệ thì ít có ai suy-tưởng cho cùng, nhưng mà mọi việc khảo-lý bất khảo-mục, hãy xét theo lý-sau xa thì mới có đầu thêm-thúy, còn tới chỗ con mắt thường thấy thì có khi chẳng đặng, trọn thấy! Vậy suy-nghĩ cho cùng rồi mới biết cho mọi việc ở đời này đều là hư-vô hết. Như những người lo lẩn của cải cũng là chức phận quan-quyền đến khi làm chuyện mạng một thì có ai đem đặng vật nào quý-báu, đặng nào sang-cá của mình theo chúng? Không đâu! chẳng những là không đặng đem một sự gì theo mình mà lại còn sự hãi quá sức không biết mình phải ra làm sao trong khi hồn lìa khỏi xác.

Sự phước cho mình đời sau là sự thật, nhưng bởi không thấy đặng, nên nếu ai mà không tìm kiếm sự vui lòng thì lấy làm khó biết khó tin. Có nhiều người nói rằng: chết rồi vào sự dai bửu, không còn biết gì nữa mà phải lo lắng cho xa cho mệt. Bởi nói như thế nên hiện thời hiểm thấy những người loan-thường loạn-lạc, nhưn-nghĩa cũng chẳng nỗ mắng, miêng cho mình đặng sự lợi sự vui sướng xác thật thì thôi, kéo chết rồi chẳng còn biết gì nữa. Ôi! thấy cái đời này mà chán-ngán, chớ chi mà ta tin chắc khi chết rồi ta sẽ đến trước mặt bôn-công mà chịu phán đoán về việc ta làm dưới thế này là thế nào thì đó là chẳng dám liều mạng ta trong đời đời phong bại tục làm vậy.

Đấng Tạo-hóa rất công-bình rộng-rãi để mặt lảnh thích của người ta thông-thả, ai muốn theo bên nào thì tự ý. muốn sự vui sướng đời này chẳng làm, chẳng hết hay là sự vui sướng thật đời đời thì hãy chọn lựa lấy; nhưng đời cuộc công-chúng ai chạy khỏi tay người. Sách có câu: "Chớ đặng qua đặng qua, chớ đặng đặng qua, thiên-vong khước-khước, nhữn-lực! Trống đưa sẽ hải đưa, trống đưa sẽ lật đật, lười-lười tuy thừa, thừa mà khó lợi". Vậy bề ai đắm vui sự sung sướng đời này thì chẳng đặng hưởng phước đời sau, mà ai muốn hưởng sự phước đời sau thì đời này phải dẹp tâm xấn của mình lo lập công cho đến cùng thì mới đặng.

Sự lập công dưới thế này thì đấng Tạo-hóa không có buộc ta sự gì quá sức, chỉ dạy ta một sự làm lành mà thôi, sự làm lành ai ai cũng biết vì là của đấng Tạo-hóa đã in sẵn trong trí khôn mỗi người trong khi vừa lớn khôn, sách có câu: "Nước chừ sự TẮN NẮN MỊT, người trong buổi đầu 1; tánh tự nhiên hiền lành, song dần dần người ta chẳng giữ tánh tự nhiên ấy là cũng vì sự-mê trong sự sung-vui giả-trả lẩn, hoặc người ta không có chủ-ý gì chắc trong việc làm lành, nên công có khi có người làm lành mà làm không trọn việc.

Thân đời đời ta vẫn-vời, cuộc thế phù-vân, vánh ba sung-sướng ở đời này chẳng có bao lâu chẳng tang như khói mà đeo đuổi lẩn chi, sao chẳng chuyển cần lo-lắng trong việc làm lành cho đặng hưởng phước đời sau.

Có lời kinh Thánh rằng: "Loài người vì thế có khổ, vánh hoa người thế tự bỏ thào hạ".

Hữu-Thanh Táp-Chí

Bôn-báo mới tiếp được bức thư của quý đồng-nhiệp Nguyễn-duy-Nho Tổng lý Hữu-Thanh Táp-chí ở Hà-nội gửi cho hay rằng: đến ngày 1° Novembre này báo Hữu-Thanh sẽ tái xuất bản. Văn tờ báo Hữu-Thanh đã sáng lập tại Hà-nội đến nay được 3 năm, tuy lẩn trị-sự đã đổi ba phen thay đổi lẩn cho việc xuất bản phải ngưng tiếp không thường; song cái quý hiệu Hữu-thanh Táp-chí cũng còn nư-nam tỏ rõ luôn.

Nay ông Nguyễn-duy-Nho đứng ra lãnh phần chỉnh đốn tòa báo Hữu-Thanh nơi nhà số 59, phố Hàng-Gai ở kinh thành Hà-nội, lo sắp đặt bài vở luận báo điều chỉnh quốc lợi dân ngo công hiến cho Đồng-báo miên. Vậy vì tình Đồng-Nghiep, báo xin để ít lời vào đây, lẩn giới thiệu giùm cho báo Hữu-thanh Táp-chí, cầu xin Quý-giá Đồng-báo mở lòng vánh giúp mà mua lấy: trước là được xem những điều hữu-ích, để mở mang vánh văn minh trong xứ mình, sau là phụ trợ cho báo Hữu-Thanh Táp-chí được sinh tồn thành phố vinh-viêng.

AN-HÀ-BÁO

Hiệu-nghĩa vẹn hai

Ông Cao-hải-Đô mới xuất bản một quyển luận lý tiểu thuyết tựa là "HIỆU NGHĨA VẸN HAI" có giới tặng cho bốn quân một quyển.

Văn chương suôn sẻ lời lẽ gọn gàn, đợc lấy lẩn vui. Những chuyện trong tiểu thuyết này thật là có vẻ thân-mật với xã hội ta ngày nay. Tác giả tả nhiều cảnh như: cảnh có Xuân-Lan vì nhà suy-vi phải đi may thuê cho quơ ông trưởng đặng thu tiền với chồng, cảnh có sắp anh Trần-bất-Lưỡng nai hoa ép liễu, tác giả tả mấy cảnh ấy thật khéo.

Vậy Bôn-quán xin giới thiệu sách "HIỆU NGHĨA VẸN HAI" cho chư-độc giả.

Ai muốn mua xin gửi thư cho:
M. Cao-hải-Đô
146, rue Pellerin Saigon

Sắc cảm hảo hiệp

Ngày 11 Octobre 1923 lúc 7 giờ tối tại nhà M. Trần-quang-An Lãnh-sự Tao-tác ở châu-thành Cánh-thơ, có trên thuyết một cái hi-tiệc bí-bản, thính-viên quan quơ chỉ chức đến vậy vui yễn Am nhơn dịp bà sường-phụ Trần-quang-Phân định chữ vu qui cho lảnh ái của bà là cô Trần-thị-Hoa kêu là Mỹ, rá duyên cùng lảnh lang của ông Trần-bửu-Nguyễn là M. Trần-vân-Mạc Thông-ngôn Tòa án Cánh-thơ.

Viên quan quơ như Tây và Anam nhứt là bên Niết-ty, bên sở Trương-Tiến cùng chức sắc các sở và các thân-hàng có hữu cả đôi bên đều dự tiệc rất đông. Lúc tiệc diễn bầu mánh, đến loan rước Champagne, thì có Quan Biện-Lý Maciguay đứng lên thay mặt cho các quan chức trong tiệc mở lời cầu chúc cho vợ chồng mới kết tóc đến già, tơ đợ thêm duyên. Quan Biện-Lý vừa giũt lời, thì M. Trần-vân-Mạc đứng lên thay mặt cho lảnh nghiêm của thầy mà tiếp cảm tạ quan Biện-Lý và các quan chức có lòng cố cấp đến chung vui nơi tiệc ngày hôm nay là ngày song thân của thầy định họ gia thất cho thầy. M. Mạc giũt lời, cả tiệc ai nấy động vánh tay vánh chân.

Đoạn, lẩn dạo vui vậy, động nói phi động người nghe rất vui; kể giảy lẩn ai nấy lẩn lẩn từ từ lui về.

Luôn dịp, Bôn-báo kính lời mừng cho M. Trần-vân-Mạc được an bề thất gia và chúc cho thầy được vui cầu cảm sắc, đẹp nghĩa Tấn Tấn.

An-Hà-Báo

Vậy hỡi người xin xét lấy coi: đời ta vẫn-vời như thế mà chẳng lo lập công thì sau này ta sẽ ra sao?

Người đời khác thế là bôn,
Sớm mai mới ở, chiều ra lại tàn.

F. Bùi-công-Hợp

On thấy công to

Nhắc lại năm Ấu-Châu khởi lửa, thì Nam-nhơn ta đồng tình thượng-lo cùng anh, kẻ phơ gan chớ, chiến trận, người trợ lực trong xoong lẩn thược, cũng là sáng sủa bộn hạc thược, tích, trong mấy số đợc đợc, ni ưng nào có dám kể công, vì muốn báo ơn đợc nghĩa nặng của thầy Đại-Pháp mà mang mấy mươi năm dư, neo chẳng chớ từ trên non, lẩn biển. Từ ngày lửa tưng, bình thời, trả áo về lẩn thì biết bao uhiên là người ở không nhưn, khi xưa ở nhà thì đợc an nơi, nay trở về lại mất chỗ, thế ấy có khổ không! Lúc quan Toàn-quyền viếng thch Sóc-trăng có tên Ngọc cai cự chiến quân ra đón dâu xe hơi của quan Tổng-thống. Toàn-quyền Đồng-Pháp đợc đơn báo lẩn về phận báo hủi không thể kiếm số làm ăn, ngo đợc báo lẩn thế từ! Quan Tổng-Thống rộng lòng thương kẻ có công với Mầu-Quốc nên chấp đợc, cho chấp số tạo-tác bỏ chức coi sóc quan lộ lương bổng hai mươi ngoài đồng mỗi tháng.

Cám nghĩa thay! Tuy vậy tôi lấy lẩn hoan tâm, nên xin khuyến cáo các Ngọc ráng cần ưu phần sự cho tròn trách-nhiệm; và tôi cũng báo tin cho các bạn lẩn chính sở, ấy tùy sức xin đi và làm, lẩn trên quảng đại, bất cứ là sở nào đều sẵn dành cho những người đi tây có công về bộn hưởng.

Kim-diết-Vàng

Tùng sự Trạng-sư Sóc-trăng

Xuất-cảng lúa gạo

Theo biên-lập của phòng Thương-Mại Saigon thì trong tuần 26 Septembre đến 9 Octobre 1923, lúa gạo xứ ta không có xuất-cảng bao nhiêu, vì Ngoại-quốc mua ít lẩn. Bởi cho nên lúa còn lại trong xứ chắc đã dùng từ đây cho đến mùa tới.

Giới thiệu sách mới

Nhà Ấn-Quán Hậu-Giang Cánh-thơ mới xuất bản một quyển sách tựa là: "Aventures tragico-comiques d'un plaideur Annamite" Tác-giả là quan Trạng-sư Albert VIVIÈS. Sách lẩn bằng chữ Pháp và có dịch ra Quốc-ngữ.

Sách này cốt là nói về luật pháp nhưng cách đặt-đề thì theo lối tiểu-thuyết, công có lúc bi-ai có hồi hi-lạc như trong các tiểu thuyết khác vậy. Bởi cho nên sách tuy là sách khoa-học mà đọc không nhứt cuốn, càng đọc càng vui muốn coi tới hoài cho biết lúc kết cuộc ra làm sao. Lẩn văn mà bày bố như thế công thiệt là khéo. Vậy bôn quán xin giới thiệu sách này cho chư khán quan. Và sách có nửa phần chữ Tây nửa phần chữ quốc ngữ thì có thể bỏ ích cho những người muốn học thêm chữ Pháp.

Sách có trữ bán tại nhà Ấn-Quán Hậu-Giang Cánh-thơ.

Giá mỗi cuốn 0440

Cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

CỦA HỘI KHAI-TRÍ TIỀN-ĐỨC Ở HÀ-NỘI

Mở từ ngày 25 Novembre đến ngày 10 Decembre 1923.

Ai có muốn biết đấu-xảo giải đặng đến nhà Hội trước ngày 18 Novembre. Ngày 19 Novembre: Xét lẩn đấu nh 1001 các bộ không hợp thược.

Hội Khai-Trí Tiễn-Đức định mở một cuộc đấu-xảo mỹ-thuật để giúp cho các nghệ-khèo nước Nam chấn-bưng lên và vớ lẩn là lối đẹp của các tay thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ-nghệ có thược dụng, vì Hội Khai-Trí tự nghĩ rằng về cái kiểu nhà đẹp chớ cái để dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật vậy.

